

مَصَوِّرُ الْحَرْبِ

سر مخبری: صفوت تزیهی

MOUHIT

مدیر: فائق صبری

Edaeteur en Chef:
Safet Nézihî

Illustration Hebdomadaire Parissant chaque Jeudi

Directeur:
Faik Sabri

— هفته پنجم: مذبح کولتری، شراب و روسیاسی، ادبی، علمی، فلسفی، رسم علی عزت در پیکر —

ابونه شرائطی:

در سادات ایچون ولایات ایچون ممالک اجنبیه ایچون

سنه لکی ۱۰۸ غروش ۱۲۰ غروش ۲۶ فرانک

القی آلفی ۵۴ » ۶۵ » ۱۴ »



اطنه وقعه مؤسسه سندن صوکره — روم ایلی عساکری محتاجین و
فقرابه کندی اکملارخی بیله ویرمک صورتیله ابراز حیت ایتشلردر .

Les soldats Rouméliotes donnant même leur pains aux pauvres
sinistrés d'Adana

فردہ نك آرازندہ وقوع بولان افعال میخانیکہ
اساسیہ دن باحث در .

عمومیتله دوشونیه چك اولورسه ماده جزؤ
فرد مایه اساس طبیعت در . دنیا و مافیها هپ بونك
اوزرینه قورولمش در . طبیعت و مدنیت ماده و جزؤ
فردك طرز كوناكون اوزره اجتماعدن ، ترتیب
و وضع یاندن باشقه برشی دك در . بوتون اختراعات
بشریه و مدنیه هپ ذرات مادیاك قوانین میخانیکه
سندن مقتبس در . بوجنه عالمده انظار جستجو به
معروض بیک درلو بدایع وشئون هپ .. هپ
میخانیکت مادهدن منبع در . ذاتاً ماهیت حیات ده
برقاج جزؤ فردك اهترانندن عبارت دگی !..

کیمیای طبی و ادوار تکاملی

(ستهزه اوشیمسی و کیمیای ترکیبی)

ازمنه قدیمه دن بوکونه قدر اولان ترقیاته برنظ
ماهیت اشیا و اساس طبیعت — ماده و جزؤ فرد —
کیمیا و حکمت — دور تحلیلی و ترکیبی — اجزای کیمیه
و دوائیه — کیمیای حیاتی و اجسام عضویه — خبره
و ماهیت حیات — اسرار طبیعت .

عالمده حواس خسته مزه معروض . قابل تقدیر
و تعیین .. تمیز صاحبی هرهنکه وارسه ماده در .
ماده نك مفروض الك كوچوك پارچه سته ذره ، اونك ده
كوچوكنه جزؤ فرد درلر . کیمیا ذرات و اجزای

Nos députés — مبعوثان رم —



نیکده مبعوثی
قور د اوغلی افندی
Kourû oglou Effendi
Nidé

یوزغاد مبعوثی
خیراه افندی
Hairoullah Effendi
Yozgad

بغداد مبعوثی
شوکت پاشا
Chevket Pacha
Bagdad

نفسانیه می ده انسانلرک باشنه بیک درلو فلاکتلر
کثیریر . بونلر صحائف تاریخی و قوعات کوناكون
ایله دولیرمقدن باشقه برشییه یاراماز . فقط
جالینوسلر ، بقراطلر ، آریستولر ، رازیلر ،

مدنیتی ترقی ایتدیرن علوم و فنون در . خصائل
عالیه صاحبی ارباب دهها تکامل مدنیته خادم در .
اختراعات فیه درکه همه آن مدنیته یوزنی دیکشدریر .
لکن دنیا نك بیتمز . توکنمز آمال خسیسه و هوسات

ابن سینا، غالیله، نوتون، پاستور، لک صداسی
الی الابد طنین انداز اولمدهدر. دنیانک درت
کوشه سنده ارباب ذکاتک مساعیسی مشکوردر.
بالا تفریق جمله عالم اولنک مقدار معرفت لری.
ماهیت اشیا تدقیق ایچین انسانلرک مراجعت
ایلدکلری معرفت علم کیمسار. کیمسانک ازمنه
قدیمه دنیبری کیمردیکی ادواز ترقی مدنیتک بر صفحه
تکاملی در. علوم طبعیه و حیاتیله کیمسانک ادوار
ترقیسنه کوره درجه. درجه ترقی ایلمشدر.
کیمسانک ترقیسی نسبتده طبابت و فن تدای
قالبدن قابله کیرمشدر. هله فن تدای کیمسانک
صفحات تکاملانی ایزی ایزینه تعقیب ایتکدهدر..
اونک ایچین زنده بومقاله مزده کیمسانک ادوار ترقیسی
علوم حیاتیله و فن تدای نقطه نظرندن کوزدن
کیرمه حکمر...

بوتون شعبات معرفتده اولدوغی اوزره علمک
ابتداسی کورکو، دو یغویه مستند برطاقم روایات
و نقلیات ایله باشلار، برنوع هولای افکاردن
عبارتدر. ایشته معلومات بشرینهک بودورینه
آتیریزم Empirisme دیلیلر. آندن سوکرا
فکر بشر اشیا تدقیقه قویولور. ماهیتی ایضاح
ایچین کلهلر، فکرلر، نظریهلر ایجاد ایدر. تحلیل
و تشریح ایلر. ایشته فکر تکاملک بودوریده
«دور تحلیل» période analytique اولور.
ماهیت اشیا تدقیق و تحلیل ایلدکلکه، تحلیل ایله
اساس، جواهری جبقارلدقجه فکر ایسترکه
اونلری بر آرایه کتیرسین، طوبیلا سین، هپ او
جواهردن، هپ او عناصردن ینه عین شیئی تولید
ایتسون.. دهایلری وارهرق او جواهری بیک
طرزده برلشدیررکه تورلو، تورلو اشیا وجوده
کتیرسین. ایشته فکر تکاملک بودورینه دور
تحلیل ترکیبی période analytico-synthétique
دینیر.

آرتق دهای بشر بوندن اوتیه کیده من. آرتق
فکرخی تحلیل و ترکیه اسناد ایتدیررکه حقایق
اشیا ایضاح و تفسیره چالیشیر. ماهیت اشیا
حال حقیقیسی تعیننه قایلشیر. لکن بر حده کلیرکه
اونی آشه من. دهای بشرکده بر حده مینی واردر.
بوقطله نظرندن کیمسانک ادوار تکاملی درت
دوره آیریلر. برنجی دور ترقیسی یعنی آتیریزم
دوری دینه بیلرکه هان بیک سنه سورمشدر.
کیمیا لازیه زمانه قدر عصرلرجه روایات، غنعات
تاریخیه مستند اولمش، قولاقدن قولاغه ایشیدله
طریقیه کلن برطاقم معلوم، معروف اجسامک
اوصاف طبعیه و دوائیهسی سطحی برصورترده
توصیف ایتکمه منحصر قالمشیدی. مابه الحاق اولان
هوانک، صونک لازیه زمانه قدر ماهیتی بیه
بللی دکدی. اون سکرنجی عصر میلادییه ازمنه
قبل التاریخیه دن اون سکرنجی عصرک و اواخرینه
کلنجهیه قدر بوشکل تکاملانی هر ندسه دکیشدیرمدی.
شوقدر وارکه کیمیا بویه قالدینی حالده ینه حال
حاضرده ادویه و معالجاتک اساسی اولان برطاقم
اجزای کیمبویه یوکسوک اونی، آفیون، بلادون،
قینه قینه، آرسینک، جیوه، مسهلات مختلفه معلوم
و مستعمل اوله لکلکه ایدی.

لکن اون دو قوزنجی عصر میلادی آرتق کیمیا
ده تحلیل دورینی کشاد ایلمش، زمره نباتیه
و حیوانیه ده بر چوق اجسامک ماهیتی تدقیقه
و تحلیله باشلامش، باخصوص برطاقم سمدار
محصولات نباتیهک جواهر مؤثره سی، کیمبوی
عضویده شبه قویات ذیلن ارکان کیمبویه بر بر
تحلیل و تفریق ایدلمشدی. آفیوند مورفین، قینه
قینه دن کبین کبی اصل جواهر و ارکان کیمبویه
آیرد ایدلمش، بووجه ایله محصولات کیمبویهک
اصل ایشه یارایه جق رکنی، اوزی بولونمش،
تحلیل ایدلمش، ماهیتی اکلشلمشیدی. ایشته

کیمیاک بودوره ترقیسی اوزرینه کیمای اسپجاری
دها معین اساسلو اوزرنده تأسه باشلامشدی .
دیگر طرفدن کوندن کونه فن تدای صرف معاملات
کیمیویه مؤثره ایله زبکلیوردی. آرتق بناتک جنسی .
نوعی نه اولورسه اولسون حاوی اولدنی جوهر
کیمیونیک مقدار حقیقسی زمین ایتک ممکن برحاله
کلدی . برکن کیمیوی حاوی اولان عین نسیات
یتشدیکی اقلیمه کوره مختلف نسبتده اورکن کیمیوی بی
محتوی بولونور ، که بوده تقدیر ادویه خصوصده
بر جوق مشکلائی داعی . اختلاف افکاری
موجبدر . محضا اورکان مؤثره نسیاتیک تحلیل
رتقریقی درکه بواختلافی برطرف ایلهدی . فن
تداویده بحث تقدیر ادویه posologie فصلی بر
جوق نقطه دن ، نقاط مهمه دن تنوره خادم اولدی .
کیمیاک بودوری ده جوق سورمه دی .

هان همان یاریم عصر قدر دوام ایستدی . آرتق
شبه قلوبات دینلن ارکان مؤثره دوائیه ازجه آفونیتین ،
آتروپین الح ایله برده شبه غلو قوز دینلن دزیه الین ،
سپارتمین هپ برر ، بررتقریق ایدلش ، اوصیره لرده
تصادفا اثر ، قور و فورم کی حسی ابطال ایدیمی
اجسام عضویه ده بولونمشدی . کرخیه کیمیاک دور
تحلیلنده نسیاتات وجواناتک اعضاستندن موحز
بولونان بر جوق جوهر کیمیویه تقریق وکشف
ایدلش صایلیرسده آثار دوائیه ج ، فن تدای
نقطه نظرندن بونلر کشف دکل ، برنوع تصفیه
دیمک اولیوردی .

نسیاتات وجواناتک اعضاستنده بولونان ارکان
بالواسطه .. جوهر کیمیویه عضویه برر ، برر
آیرلدقجه ، اونلرک ذراتی تصفیه و تقریق ایدلنکه
ماهیتی حفته نحری وندقیقه باشلاندی .
بدایسته کوزولدی که هپی ده عددلری محدود ومعین
غناصردن متشکل در . باشیده قاربون اولمق اوزره
مولدالما ، مولدالموضه ، آروت عنصر بسطلرینک

امتزاج و ترکیبندن حصوله گلش بونجه ذرات ، بونجه
ناه تنهای مرکبات ناسبیل اولیورده . بری برندن
عظیم ، عظیم فرقور ، اوزاق اوصاف ارائه ایدیریور ؟
عجیبا بوذراتک هانکی قیمی درکه بنای ذروییه
بو قدر خواص کیمیویه . سمیه ، حاییه وریور ؟
بونک اوزرینه اکلاشیلیدی که جسملرک ذراتی .
بوذراتی ترکیب ایدن اجزای فردسی اولیه کلیدی
کوزل دزیه مش . اولنرده ذرات اجسامه برر شکل
مخصوص ، اجزای فرددهه سانکه کونا کون اشکالده .
اشکال ذروییه دن توایسد ایله جکاری مرکبات
کیمیویه برر قیافت محسمه و برمک اوزره برقانون
نحتنده برلشمش ، طوبلائش ابنیه کیمیویه وجوده
کتیرمش در ، نه کیم عین مالزومه ایله طرز معماریسی
مختلف بنالر ، هرری باشقه برایشه تخصیص
اولونش داترله نامتاهی صورته متحول یجمده ،
جمده مؤسسلر وجوده کتیرلیدی کی

ایش دها تعمیق ایدلدی . . . انجمنه ایغجه
آراشدیرلیدی . عجب ابنیه ذروییه اصل فعل
کیمیوی ، اصل خواص دوائیه وحیاتییه کورن
بنامک نرمه دی ؟ دینلیدی .

ارباب فن اظهار عجز ایتمه دیلر . مشکلائی
اقتضامه تشمیر ساق غیرت ایدیلر . بوانیه
کیمیوییه اولیه برندن بره تحلیل ایله دکل ، برر ،
برر سوکمه قویولدیلر . برنای یتقمه دن بوذقلری
کی کیمیا کرلرده بنای ذروی اجزاسی ،
عنصرینی یوقلایه ، یوقلایه چتاردیلر ، چقاردقجه
بنای ذروینک شکلنه ، یجمه باقدیلر .. درجه
درجه ارضافی . بولیدیلر . برده نه کورسونلر !
کافه مرکبات عضویه بری برندن اشتقاق ایتمه یورمی !
برده کوردیلرکه بوتون مرکبات عضویه ایکی
قسم وار . بری قسم متجانس ، او بری ده قسم غیر
متجانس .

فی الواقع درجه درجه تحلیل ایله ، یاواش یاواش



قبریس جزیره‌سده لیمون قصبه‌سده (دارالفیض) مکتبی
هیئت تدریسه و شاگردانی

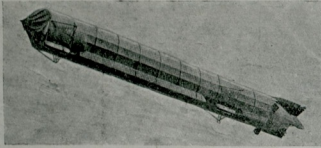
Les élèves de l'Ecole Musulman à Lymson à Chypre

کیمیای عضویده اک زیادہ معروف همان کافہ
مرکبات عضویه و مشترک اولان اقسام ذرویه جذور
کئولہ و یامولدماء فخمہ Radicaux alcooliques
دنیہ . عین بر جذر کئولیہ مختلف وظائفده
قطعات ذرویه یابیشدیرسہ قنلا : کؤل ، آسہ تون
سولفونال کبی وظائف کیمیوہ ربط ایدرسہ
جسمہ مختلف درجہده منوم ، اویوشدیریحی ،
ایودیحی خواص دوائیہ و یرمش اولورز .

۱۸۲۷ده و وهلرک تخریاتیله باشلایان کیمیای ترکیبی
۱۸۵۰ده قوجہ بر تلونک جهاز الکتریکیسده بر دیرہ
انکشاف ایروب بر سرعت الکتریکیه ایلہ ساحہ
مرفقده برق انداز ترقی اولدی . ارتق طبیعده
موجود ، اعضای نباتیہ و حیوانیہده متشکل اجسام
کیمیوہ و عضویه نیک بر عینیده کیمیا خانلرده ترکیب
اصولیلہ . فابریقہلرده صنعت طریقہلہ یاپیلمقہ
باشلانیدی . اودرجه خارق العاده بر سرعتلہ ترقی
ایندی که طبیعده بیله مثلی اولمایان مرکبات کونا کون
وجوده کتیلدی . بونک کبی ایستہ نیلن بر جسمدن
آرزو اولونمیان اوصافی قالدیروب اصل ایشہ

ابنہ کیمیوہ اجزائی آیرمقلہ کوردیلر که اولاهیسندہ
موجود ، هپسندہ مشترک برنوه ، برکوک وار .
ایشتہ بونلرہ جذر Radical دنیلدی . ثانیاً
یوجذرلرک اوستندہ چوره‌سندہ بر طاقم قطبہلر .
بری برینہ بکزمین بولملر ، مختلف ییچمده ذرهلر
طوبالانیور ، انضمام ایدیور . انضمام ایتدیکه
بر سورو اجسامک اوصافی ، خواصده دکیشیور .
طاقم ، طاقم صنفلر : مرکبات کیمیوہ حصوله کلور .
بوانضمام ایدن اقسام کیمیوہ دهده « وظائف کیمیوہ »
Fonctions chimiques دنیلدی .

ایشتہ تدقیقات بورادهیه کتیریلنجہ آرتق
ایستہ نیلان تربیده ، ذرائک وجوده کتیریلسمی .
کیمیا صنعتیله یاپیلماسی ممکن اولدوغی آکلاشلدی .
تعبیر آخرلہ ایستہ نیلن بر ذرہ کیمیوہ نیک ییچمنی
دکیشدیروب باشقہ برشکله دندیرمک . دندیرمک
خواص ابتدائیه سنی غائب ایندیرمک ، یکی یی
خاصلر ویرمک چارهلری بولندی . بونک اوزرینہ
کیمیا ده ترکیب Synthèse دوری آچیلدی .
کیمیای ترکیبی Chimie synthétique چیقارلدی .



چکلرده المانیاده جو هواده اوزون بر سیاحت اجراسته
موفق اولان ایکنچی زه‌این بالونی .

Le Zeppelin II. le fameux dirigeable Allemand

کیمویستی ، اینجندکی موادک طبایع واجدسنی تحری
ایندیلر .. حیاتک میخانیکیت اساسیه‌سی ، افعال
حیاتیه‌ده وقوعه‌کلن علامت کیمویسته‌سی ایضاحه
جالیبشهرق کیمای حیاتی ویا فیزیولوژی بی میدانه
کیتیردیلر . بته اوسره‌لرده ایدی‌که وده‌دهر بولدمان ..
لودوونخ ، هله‌ن هوت ، دوپووا رایتون کی حکمت
شناسان‌ده افعال حیاتی‌ده وقوعه‌کلن حلول و امتصاص کی
علامت حکمی بی دوران تغذی .. دوران داخل حجره ، به
حجره ایله اناساج آرمسته و وقوعه‌کلن مبادلاته
تألیق ایندیلر .. ایدره‌ک حکمت حیاتی Phisique
pialogique نك اساسی قوردیلر . ایسته آلمان ارباب
فنی درکه اون دوقوزنجی عصرک واسطنده تشریح
خرده‌بینی ، حکمت و کیمای حیاتی‌نک مؤسسی
اولدیلر . بته بوهنکامده ایدی‌که فرانسده علامه‌جهان
قلود برنارک دسرلری باشلامش فیزیولوژی اثرلری ظهور
واتشار ایتکیده ایدی . قلود برنار فیزیولوژی بی‌باشدن
باشه دکشیدردی . افعال حیاتی بی ، وظائف عضو بی

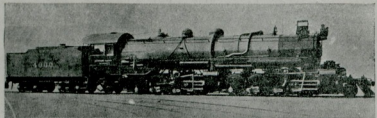
اصل حجرات راناساجک اعماق
ذروه‌سند ، وقوعه‌کلن افعال حکمی
وتحولات کیمویده آزادی .
اوعلم بی بابانی ، فیزیولوژی بی متین
اساسلر اوزرنده جهاتک اساسی
مفسر ، مین اولان حکمت و کیمای

یارار خواص کیمویه و فیزیولوژی اقامه
ایتمک چاره‌سی بولوندی . هم موجود
اجسام طبیعه صنی اوله‌رق یاپیلدی .
هم‌ده ایستنه‌یلن اجسام طبیعه‌نک
خواصی قوتلندیرلدی . آزادلندی .
دکشدیرلدی ، آرزویه‌کوره اصلاح‌ایدلدی .

ایسته‌صنعه وجوده کتیر یان آتی‌یرین ، اکزلرین ،
فرسائی آتیلن مرکباتی .. بویاجیلقد رنکارنک مواد
ملونه .. عطریات فابریقلرنده معمول کونا کون
رایجده زیوت اساسیه .. حاصلی هرکون چشید .
چشید چیقاریلان معالجات مهمه .. حرارت ،
اوجاع کسیمی اودیوه .. انتباهی تسکین ایدیچی ،
مخدر علاجلرک حدی ، حسابی یوق . بوجه‌ایله
« میخانیکیت اودیوه » فی کیمای ترکیبک ترقیاتیه
ایرله‌دکجه ایرله‌دی .

بودوره ترقی متعاقب کیمای عضوی یالکز
مفردات اجزا نقطه نظرندن دکل ، فیزیولوژی ،
علم حیات عمومی نقطه نظرندن ایرله‌مه‌یه باشلادی .
۱۸۰۱ تاریخنده عضویاتک اساسی ، بنیان حیاتی
اولان حجره فیزیولوژی‌سنک‌بانی مؤسس اولان
« مولار » وفات ایندی ، فیزیولوژی حجروی
ویا عمومی‌ده ایکی یول طوئدی : بری کیموی ،
دیگری حکمی ...

ووه‌هر ، لیدیخ ، دوا ، فلوکر ، مولدر ، له‌مان کی
آلمانیا نك بویوک کیمیه کرلری حجره‌نک ترکیب



دنیا نك بویوک لوقوموتی — امریقا رایل وای خطی اوزرنده
Le Plus grand locomotive du monde

هله یارم عصر وارکه بوکا دایر پک چوق شیریات میدانه چقیدی . یازقکه اونجه اوغراشمیه رغماً اساس اعتباریه پکده مهم برتیه جیقامادی . دیاستازلر تمبر آخرله مخمرات کیمیوه ومنحله معما اولمقدن . حکمت حیاتیه نك اسرار بدایع انکیزن بری قالمقدن خلّاس اوله مادی . آرتق کیمیا مواد شبه زلایه نك ترکیبیه دیاستازلرک طبیعت کیمیوه سنی ایضاح باینده دایندی قالدی . اوکنیش خطوله پک بط تاشلشدی ، ساحه تّدقی سحاب مجهولت ایله بورودی . اوت آلبومین بنای ذرویی کشفات . واختلاطجه سائر اجسام عضویه ذره لرینه . اینده کیمیوه سنه قیاس ایلدلکده خبی فرق کورولور . موادشبه زلایه یعنی آلبومین واتوانسک وزن ذرویلری ۱۵۰۰ : ۱۸۰۰۰ آرده سنده تحول ایدر اول امرده بویه متعدد اقسام کیمیوه دن ترکب وتشکل ایش . غایت مختلط بر بنای کیمیوی بی بوزملی تدریجاً سوکلی .. طرز معمارایی ، صورت تشکلی کلامی که اولری ترکب طریقله یایمق ، صنعتله استحصال ایتک ممکن اولسون . حال بوکه آلبومینلرک تشکلات ذرویلری حقتده معین ، واضح بر فکر پیدا ایده مدی . دیاستازلره کانتجه دکل بونلرک ذره نیک شکل معمارایی بیلیمک ، وجودلری . شکل مادیلری ، حاصلی وزن ذرویلری بیه بولمق قابل اولامادی .

ایسته بو ایی طاقم مواد کیمیوه نك هنوز کیمیا کیمیا حیاتی س دورّه کانه کیرمه دی . اودره که استقلال قون ایچون کیم بیلیر ، قدر اسراری محتویدر .

باقتریولوج کیمیا کر
عثمان نوری

قاعده لری اوزرنده قوردی . علام - یایی صرف افعال حکمی کیمیوی یه ارجاع ایتدی . متافیزیک نظریاتی درردی ، طبیعی . فیزیک شبکه دوندردی . . . بوندق قانی . آژمانده خارق العاده بر صورتده وجوده کتیریلن بو کشفاتی متساء . ممالک متمدنده حکمت و کیمیا حیاتی کرسیلری قورولدی . آرتق حیاتک میخانیکت اساسی می آکلاسیله باشلادی . ینه اون دو قوزنجی عصر میلادینک مانکه مشیمه کالانی دیمک اولان واسطه هنسکامنده ایدی که مادر علم وعرفانندن باقتریولوجی فی دوغو ویردی . فرانسه نك بر دارالعلم ومعرفنده ، اقول نور مالک بسط بر لایبورواتورنده ، معلم دولافوسک فن چراغی اولان باستور اختار ایله حجرات حیاتیه نك مناسباتی اکلامش ، بولمش . . . آسمان یضا فیض فنده یکی و خیری اماره لر بلیرمه یه باشلامش . . . مانکه خرده بین ایله کیمیا نك ازده اچندن یکی برفن حصوله کلمش هنوز جهان معرفنده طاعتنا اولمش . باستورک مشیمه دها و دکاستندن (میکرو بیولوجی) دوغش آغوش متجسین حقیقه آتلمش . جانوسک ، بقراتک بیک سنهک طبای صارصیلارق تمیلری ، اساسلری دیکشدرمش . . . طبابتده کیمیا حیاتی ، باقتریو . زی خرده بین فی بر چراغ فیض و کالات انخاذ ایده لره منور ، مض بر باقتریولوجی جیقنجه کیمیا حیاتی ایله فیزیولوجی هب برلکده بر طرفدن عویات کیره نك ، انسان و حیوانک انساج واعضائی ترکیب ایدن حجراتک دروننده ، دیگر طرفدن عضویات ابتدائی و بسطله نك . نباتی ، حیوانی مقبولرک حجراتی انجمنده وقوعه کلن میخانیکت حیاتیه نك اساسی آراشدرلنه باشلاندی . انک اول نظر دقت اختار و تمیدده ، حیات عضوی ومیه و بیده مهم وظیفه لر کورده دیاستازلر اوزرینه معطوف اولدی دیاستازلر ندر . نه ماهیته اجسام در ؟ دنیلدی